

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

16-28 Şubat 2023

kosam.org

info@kosam.org

DÜNYA NE KONUŞUYOR?

16-28 ŞUBAT 2023

Bu Rapor, **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)** tarafından özel olarak hazırlanmıştır.

Bu yayının tüm hakları KOSAM'a aittir. KOSAM'ın izni olmadan yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek sureti ile alıntı yapılabilir. Bu yayındaki tüm fikirler tamamen derlenen enstitüler, yayınlayan yazarlara aittir ve KOSAM'ın yayın politikalarını yansıtmamaktadır.

COPYRIGHT © 2023

KOSAM - Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi

Akabe Mah. Alaaddin Kap Cd. No:130 D:H, 42020 Karatay / Konya TÜRKİYE

Tel: 444 1251 / 7975

www.kosam.org

info@kosam.org

ÖN SÖZ

Belirlediği alanlarda araştırma raporları üreten, bilgi notları yayımlayan, farklı sorunlara çözüm sunma amaçlı projelere imza atan bir yapı hüviyetindeki **Kalkınma Odaklı Stratejik Araştırmalar Merkezi (KOSAM)**, Konya merkezli bir düşünce kuruluşu olarak 2022 yılının ilk çeyreğinde kuruldu.

Ekonomi, ticaret, sanayi, iç ve dış politika dinamikleriyle sosyal politikalar, tarım, çevre, akıllı şehir, sağlık, enerji vb. konularla ilgilenen KOSAM faaliyetlerini şehir, ülke ve dünya ekseninde farklı başlıklarda yürütür.

Merkez; uluslararası düşünce kuruluşlarının faaliyetlerini, raporlarını ve güncel değerlendirmelerini düzenli takip eder. Bu kapsamda 2022 yılından itibaren KOSAM bünyesinde; dünya ve ülke gündemi hakkında bilgilenmek, düşünce kuruluşlarının raporlarından haberdar olmak ve en önemlisi küresel fırsatlardan faydalanıp risklerden kaçınmak için stratejik çalışmaları aktarmak amacıyla “**Dünya Ne Konuşuyor?**” Raporları hazırlamaktadır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu, her ayın ilk ve ikinci yarısını kapsamak üzere **ayda iki defa** okurlarıyla buluşmaktadır. Rapor **için Kuzey ve Latin Amerika, Euro Bölgesi, Orta ve Uzak Asya, Afrika, Orta Doğu, Avrasya** vb. çeşitli bölgelerde faaliyet gösteren düşünce kuruluşlarının gündemleri KOSAM’ın uzman kadrosu tarafından analiz edilir. Süreçte “Hangi kuruluş ne tür konularda çalışmış, gündemde ne var ve gelecekte beklenenler neler?” sorularına cevap aranır.

“Dünya Ne Konuşuyor?” Raporu; **Ekonomi, Politika, Çevre ve Sosyal** olmak üzere **dört ana başlıkta** hazırlanır. Makale, rapor, bilgi notu, yorum vb. çalışmaların kısa özetleri okuyucuya yansıtılırken konu başlığı, makalenin hangi kurumdan alındığı ve bu merkezlerin hangi ülkede faaliyet gösterdikleri de raporda yer alır. Her özetin sonunda konuyla ilgilenen okurların orijinal çalışmaya hızlı bir şekilde ulaşabilmesi için erişim linkleri açık şekilde paylaşılır.

KOSAM olarak hedefimiz; “Dünya Ne Konuşuyor?” sorusunun cevabını ve bölgelerinde ulusal/uluslararası politikaya yön veren kuruluşların “**yarınların gündemi**” olarak gördükleri farklı başlıkları analiz ederek güncel hâli ile aktarmaktır. Bu bağlamda 2023 yılında da ekonomi, siyaset, ticaret, sanayi, sosyal politika, eğitim, çevre vb. alanlarda yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası araştırma ve çalışmalar yürütmeye, büyük veri analizi ile mevcut durum değerlendirmeleri yaparak geleceğe ışık tutmaya ve sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlamaya devam edeceğiz.

İçindekiler

A. EKONOMİ.....	1
1. İran-Rusya Arasında Büyüyen Deniz Ticareti: İmkânlar ve Zorluklar / Valdai Discussion Club (Rusya)	1
2. Özel Sektör Ücretleri Kamu Sektörüne Göre Daha Hızlı Artıyor / The Australia Institute (Avustralya)	2
3. Çip Ortaklığına Doğru / Peace Research Institute Oslo (Norveç)	3
4. Avrupa İthalat Çeşitlendirmesinde Başarısız mı? / BRUEGEL (Belçika).....	4
5. Küresel Finans Faaliyetleri Batı Merkezlerinden Asya'ya Doğru Kayıyor / South China Morning Post (Çin)	5
6. İFO İhracat Beklentileri Düşüyor (Şubat 2023) / İFO Institute (Almanya).....	6
7. Büyük Grev Faaliyeti 2022'de Yaklaşık %50 Arttı / Economic Policy Institute (ABD).....	7
8. Deprem, Elektrik ve Ekonomi Güvenliği / Yeni Şafak (Türkiye).....	7
B. POLİTİKA.....	10
1. Kriz İçinde Şekillenmiş Bir Kıta: Savaştan Bir Yıl Sonra Avrupa'yı Değerlendirmek / Centre for Strategic International Studies (ABD).....	10
2. ABD'nin Savunma Sanayi Üssü Çin ile Olası Bir Çatışmaya Hazır Değil / Centre for Strategic International Studies (ABD)	11
3. Rusya-Ukrayna Savaşının Dünya'ya Olan Etkileri / Chatham House (Birleşik Krallık).....	12
4. ABD-Çin Çatışmasının Geleceği / The Japan Institute of International Affairs (Japonya) ...	14
5. Putin, ABD ile Kalan Son Nükleer Anlaşmayı Askıya Aldı. İşte Şimdi Olacaklar / TIME (ABD)	15
6. ABD Hükümeti, Yemen'de Katliamı Sürdürmek için Silah Tedarik Ediyor / MİSES Institute (Yemen).....	16
7. İran – Çin İlişkisi: Reisi'nin Çin'e Gerçekleştirdiği Üst Düzey Ziyaretten Beklentiler / Observer Research Foundation (Hindistan)	17

C. ÇEVRE	19
1. Tarihte Zenginlere Yapılan En Büyük Varlık Aktarımı: Yeşil Enerji / The Heartland Institute (ABD).....	19
2. Kredi Karşılığı Petrol: Çin'in Rusya'daki Enerji Yatırımları / Observer Research Foundation (Hindistan)	20
3. Tarım Sübvansiyonlarının Kaldırılması – Yeni Zelanda Hikayesi / Austrian Economics Center (Avusturya)	21
4. Hindistan'ın Lityum Keşfi Yeşil Enerji Kullanımını Artırmasına Rağmen Bölgede Sorun Oluşturuyor / Peterson Institute of International Economics (ABD)	23
5. Çin Yeniden Açıldı: Enerji Piyasaları ve Politikaları Üzerine Çıkarımlar/ The Oxford Institute for Energy Studies (Birleşik Krallık).....	24
6. ABD, Temiz Enerji Ekonomisi İnşa Etmek İstiyor Fakat Çin'in Yardımına İhtiyacı Var / TIME (ABD).....	25
D. SOSYAL	26
1. Konut İnşaat Krizi: Birleşik Krallık'ın Yaklaşık 4 Milyon Hane Açığı / Centre for Cities (Birleşik Krallık).....	26
2. Big Tech ile İlişkimizi Neden Yeniden Düşünmemiz Gerekliyor? / Observer Research Foundation (Hindistan)	27
3. Çin Komünist Partisi Kovid'e Karşı Zafer İlan Etti / Observer Research Foundation (Hindistan)	27
4. Sağlık Sektöründe İşgücü Eksikliği: Güncel Bir Bakış / American Enterprise Institute (ABD) .	28
E. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER	30

A. EKONOMİ

1. İran-Rusya Arasında Büyüyen Deniz Ticareti: İmkânlar ve Zorluklar / Valdai Discussion Club (Rusya)

Rusya'ya yönelik yaptırımlar, İran'ın Avrasya Ekonomik Birliği ile olan anlaşmaları ve Kapsamlı Ortak Eylem Planı'nı yenilemesi sürecindeki belirsizlikler ve faktörler, dikkatleri iki ülkenin deniz ticaretinin giderek büyüdüğü Uluslararası Kuzey-Güney Ulaştırma Koridoru'na çevirmiştir. 2022 yılı, İran ve Rusya'nın Hazar Denizi ticareti açısından bir dönüm noktası olma niteliği taşımıştır. Rus yetkililerin daha önce hiç kimseye açmadığı Volga (İdil) Nehri'nin ve Volga-Don Kanalı'nın kapılarını İran gemilerine açmaya hazır olduğunu duyurmaları bu durumu kanıtlar niteliktedir. Ayrıca, iki ülke arasında ortak gemi inşası için varılan ön anlaşma ve İran Hazar Denizi Nakliye Hatları Başkanı'nın yedi ayda konteyner ürünleri ihracatının %120 arttığını söylemesi gibi durumlar da dönüm noktası fikrini desteklemektedir. Bu gelişmeler, iki ülkenin de aralarındaki ticareti daha fazla büyütmeyi istediğini göstermiştir. Fakat, iki ülkenin aşması gereken sorunlar da görülmüştür.

İran'ın Rusya ile ticaretini sağlıklı şekilde sürdürebilmesi için yeterli gemisi bulunmamaktadır. Ayrıca İran, filosunda mevcut olan 61 gemiyi 100 gemiye çıkarmalı ve Ro-Ro gemi (tekerlekli araç taşıyan bir gemi türü) eksikliğini ise geçici olarak Rusya ile kapatmalıdır. İki ülkenin gemileri de hem çıkış hem varış limanlarında yükleme ve boşaltma işlemi yapabilmelerine rağmen, çoğu zaman sadece bir limandan yüklenip çıkarken diğer limandan kargosuz dönmektedirler. Gemilerin çift yönlü olarak kullanılması ticaretin artmasında ve maliyetleri azaltma konusunda önemli rol oynayacaktır. Rusya'nın, kış dönemi soğuk hava etkisiyle ulaşımı zorlaşan Astrahan limanı yerine gemileri bütün yıl rahatça karşılayabilecek Mahaçkale limanını tercih etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Rusya'da Don-Volga kanalında yaşanan sorunlar sebebiyle gemilerin sadece %70 kapasite ile geçmek zorunda kaldığı belirtilmiştir. İran'da ise sadece Amirabad limanının demiryoluna ulaşımı olması sebebiyle ortaya çıkan ticarete yavaşlama sorunu, önemli limanları ana demiryoluna bağlayacak olan ray inşasıyla çözülmeye çalışılacaktır.

Erişim: <https://valdaiclub.com/a/highlights/expanding-maritime-trade-between-iran-and-russia/>

Anahtar Kelimeler: İran, Rusya, Hazar Denizi, Deniz Ticareti

2. Özel Sektör Ücretleri Kamu Sektörüne Göre Daha Hızlı Artıyor / The Australia Institute (Avustralya)

Kamu sektörü maaşlarının ücret artışını aşağı çekmesi ve özel sektör maaşlarının beklenenden daha yavaş artmasıyla beraber, Avustralya Merkez Bankası'nın (RBA) faiz artışlarına ara vermesi gerektiği söylenmektedir. En güncel Maaş Fiyat Endeksi, mevcut enflasyon seviyelerinin maaşlardan dolayı kaynaklanmadığını desteklemektedir. Ücret–fiyat helezonuna dair işaret arayanların başka yerlere bakmaları gerekmektedir, zira 2021'de genel ücretler sadece %3,3 oranında artmış olup, bu beklenti ve RBA'nın en son Para Politikası Bildirisi'nde yapılan %3,5'lik öngörüsüne göre gerçekleşmiştir. Enflasyonun %7,8 olması, gerçek ücretlerin %4,2 düşmesi anlamına gelmektedir. Bu da İstatistik Bürosu'nun ücret artışını hesaplamaya başladığı 1997 yılından beri kaydedilen en büyük yıllık düşüştür. Ayrıca, gerçekleşen düşüş sebebiyle gerçek ücretleri Eylül 2010'daki düzeye geri getirmiştir.

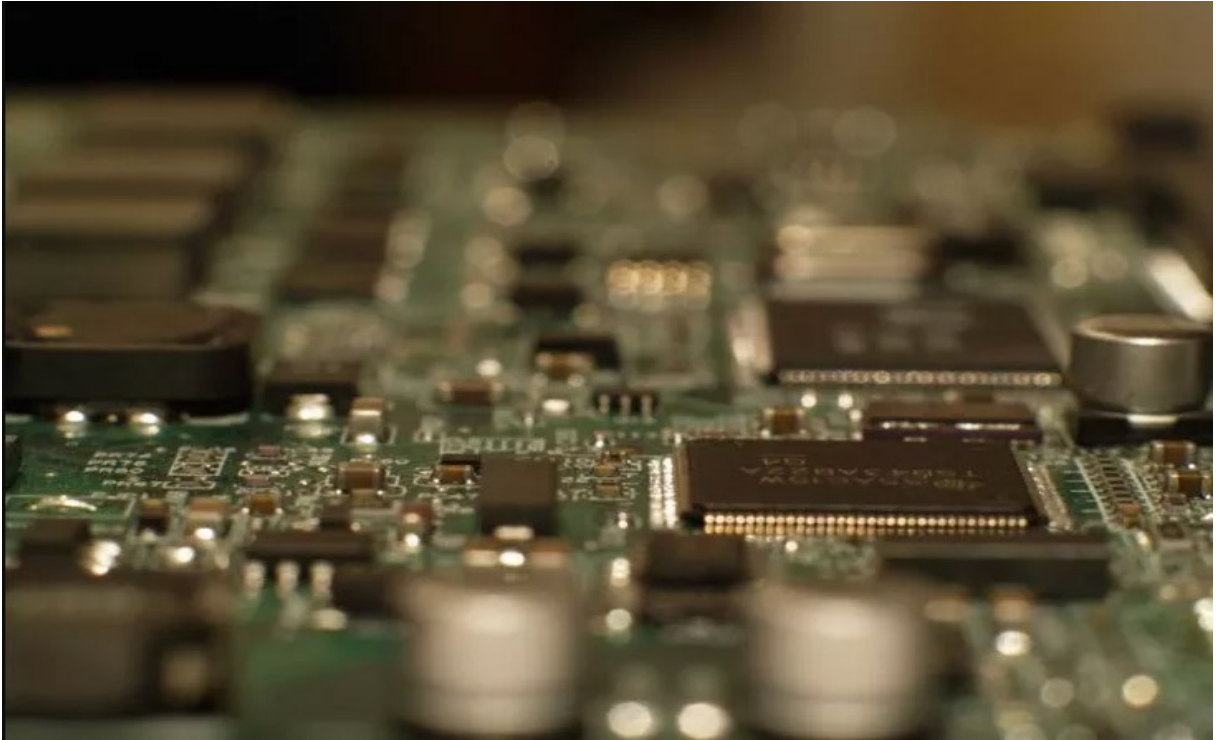
Kamu sektöründe ücretlerin artmaması büyük bir endişe kaynağıdır. Kamu sektöründe yıllık ücret artışı sadece %2,5 olarak gerçekleşirken bu yükseliş geçen yılın Haziran ve Eylül ayında kaydedilen %2,4 oranının biraz üzerindedir. Geçtiğimiz yıl kamu sektörü çalışanları gerçek ücretlerinin %5 oranında düştüğünü görmüştür. Özel sektör ücretleri geçtiğimiz yıl %3,6 oranında artmış fakat beklenenin altında kalmıştır. Özel sektör ücret artışı tarihsel olarak yıllık hizmet fiyat artışı ile güçlü bir ilişki içinde olmuştur. Sebebi ise hizmet sektörlerinin imalat ve mala dayalı diğer sektörlerle göre daha fazla emek yoğun olması ve birçok ürünün ithal edilmesidir. Hizmet maliyetlerindeki artışların ücretlere yapılan artışlardan kaynaklanmadığının açıkça görüldüğü, enflasyondaki artışlardan en çok etkilenen kesimin işçiler olduğu ve RBA'nın faiz oranlarını artırmaya devam etmesi durumunda aileleri her yönden etkileyeceği vurgulanmaktadır.

Erişim: <https://australiainstitute.org.au/post/wages-rising-slower-than-expected-as-profits-continue-to-drive-inflation/>

Anahtar Kelimeler: Avustralya, Ücret, Enflasyon, Özel Sektör, Kamu Sektörü

3. Çip Ortaklığına Doğru / Peace Research Institute Oslo (Norveç)

Amerika ile Çin'in devam eden teknoloji liderliği ve çip savaşında, uzun süren görüşmelerin ardından 27 Ocak 2023 tarihinde Hollanda ve Japonya'nın Amerika ile ortaklık kurduğu açıklanmıştır. Ortaklığın, Çin'in yarı iletken malzeme zincirinde önemli gereçlere ulaşımını kısıtlama amacıyla yapıldığı söylenmiştir. Oluşturulan çip ortaklığının Çin'in teknolojik yükselişini daha fazla engelleyeceği söylenmektedir. Sebebi ise, Japonya ve Hollanda yarı iletken endüstrisinde gelişmiş önemli işletmelere ev sahipliği yaparken, Çin'in yarı iletken teknolojisini geliştirmede buradaki bazı belli başlı işletmelere güvenmesidir. Askeri uygulamalar üzerinden konu değerlendirildiğinde, çip ortaklığının ani yansımasının olmayacağı fakat uzun vadede kısıtlamaların Çin'in silah yapımında kullandığı teknolojilerden tam kapasitede faydalanamamasına neden olabileceği belirtilmiştir. ABD, Japonya ve Hollanda arasında oluşturulan çip ortaklığı Biden yönetimi için sembolik bir zafer olmuştur.

Fotoğraf: Fabricio Sciami / Flickr

Bu kadar hassas ve geniş kapsamlı bir anlaşmada, çip üretim malzemelerinin ihracat kontrolleri gibi giderilmesi gereken önemli pürüzler bulunmaktadır. Amerika'nın ileri teknolojilere yönelik uyguladığı kontrollerin sebebi ise her ne pahasına olursa olsun Çin'e karşı sahip olduğu teknolojik öncülüğü korumak istemesidir. Hollanda ve Japonya'nın Çin ile oldukça büyük

ekonomik bağları bulunduğu ve bu sebeple uzun vadeli stratejik çıkarlar için değerlendirme yapmaları gerektiği belirtilmiştir. Tayvan ve Güney Kore gibi sektörün başka önemli oyuncuları şu an için anlaşmanın dışında bulunurken Avrupa Birliği, çip rekabetine girme niyetini belli etmiştir. İç pazardan sorumlu Avrupa Komisyonu Üyesi Thierry Breton'un Amerika ile ortak teknolojik güvenceleri sağlamak için el ele vermeleri gerektiği şeklinde yorumları Çin'e karşı etkili ve koordineli bir çalışmanın olabileceğini göstermektedir.

Erişim: <https://blogs.prio.org/2023/02/towards-a-chip-alliance/>

Anahtar Kelimeler: Çip Savaşı, Teknoloji, Ortaklık, Amerika, Japonya, Hollanda, Çin

4. Avrupa İthalat Çeşitlendirmesinde Başarısız mı? / BRUEGEL (Belçika)

Avrupa Birliği'nin stratejik egemenliği (AB'nin diğer ekonomilere bağımlı olmaması gerektiği fikri) hakkındaki tartışmada genel olarak iki yaklaşım vardır. Birincisi, en azından 'stratejik' endüstrilerde, belirli bir derecede kendi kendine yeterliliğe sahip olunmasıdır. İkincisi ise egemenliğin, bir ülkeden gerçekleşen ithalatın başka bir ülkeden gerçekleşen ithalat ile ikame edilmesini sağlayarak yani yeterli ithalat çeşitlendirmesi yoluyla elde edilmesidir. Verilere bakıldığında, toplam ithalatta AB dışı ticaretin çeşitlendiği ve ithalat yoğunluğu seviyesinin son on yılda sabit kaldığı ortaya çıkmıştır.

Son yıllarda uluslararası ticarete daha fazla ülkeyi dahil eden küreselleşmedeki artışa rağmen, AB ithalatı 2001 ile 2016 arasında önemli ölçüde daha az ülkede yoğunlaşmış ve o zamandan bu yana yoğunlaşma seviyesi gerilemiştir. AB'nin ithalatı genellikle Çin gibi baskın ihracatçılardan sağlanmaktadır. AB, 137 ürünün ithalatında -özellikle enerji yoğun, sağlık, teknoloji- Çin'e bağımlıdır. Çeşitli sektörlerdeki ithalatın zaman içinde daha yoğun hale gelmesinin hafife alındığı tespit edilmiştir. Ekonomik olarak kendi kendine yetme hedefine rağmen, AB'nin ithalatı genellikle giderek daha sınırlı sayıda tedarikçiden sağlanmaktadır. Yazının devamında AB'nin Çin'den ithal ettiği ürünler, ithalat oranları ve ithalat bağlantısı sayısal verilerle grafiklerde detaylandırılmıştır. AB'nin stratejik egemenliği için, yüksek ithalat yoğunlaşması yerine ithalat çeşitlendirilmesine yönelmesi gerektiği tavsiye edilmiştir.

Erişim: <https://www.bruegel.org/blog-post/europe-failing-import-diversification>

Anahtar Kelimeler: AB, İthalat, Stratejik Egemenlik

5. Küresel Finans Faaliyetleri Batı Merkezlerinden Asya'ya Doğru Kayıyor / South China Morning Post (Çin)

Sürekli bir etkileşim halinde olan finansal piyasalar, kurumsal fonlar ve özel yatırımcılar portföylerini yeniden dengelemek ve gelişmek için yeni fırsatlar aramaktalar. Son on yılda küresel faaliyetlerde büyük bir değişim görülmekte. Bu sebeple Kuzey Amerika'daki ve Avrupa'daki geleneksel merkezler Asya'ya doğru kaymaya başlamıştır. Yaşanan değişim, Shenzhen şehrinde bulunan Çin Kalkınma Enstitüsü ve Londra merkezli düşünce kuruluşu Z/Yen Partners ortaklığı ile hazırlanan altı aylık Küresel Finans Merkezleri Endeksi'nin son yayınlanan baskısında gösterilmiştir. New York ve Londra'dan sonra, Singapur ve Hong Kong en iyi dört finans merkezi sıralamasında yerini almıştır.

Geçtiğimiz yıl Eylül ayında yapılan sıralamada üç Çin şehri (Pekin, Şanghay ve Shenzhen) ilk 10'da yer almıştır. Bu sıralama Kovid 19 ve Rusya – Ukrayna savaşı etkilerine rağmen Asya'ya doğru yönelimin devam ettiğini doğrulamaktadır. Çin, Hindistan, Vietnam, Tayland ve Endonezya gibi büyük nüfusa sahip ülkelerin ekonomik olarak dışa açılmasının yüksek seviyelerde finansal kapsayıcılığı artırdığı belirtilmiştir. Son birkaç yılda Hindistan'da açılan yeni banka hesabı sayısı 500 milyonu geçerken, bu durumun aynı zamanda büyük oranda

potansiyel yatırımcı oluşturacağı vurgulanmıştır. Araştırmaya göre Çin ve Hindistan'ın küçük şehirlerinde online olarak gerçekleşen yatırım aktivitelerinde önemli artışlar kaydedilmiştir. 2021 yılı Asya – Pasifik özel sermaye yatırımları 296 milyar dolar ile rekor kırmıştır. Yazının devamında Singapur bölgesinin finansal aktiviteleri de değerlendirilip tartışılmıştır.

Erişim: https://www.scmp.com/native/business/banking-finance/topics/wealth-management-new-world/article/3210854/global-financial-activities-see-gravity-shift-western-hubs-towards-asia?module=lead_hero_story&pgtype=homepage

Anahtar Kelimeler: Finans, Singapur, Asya, Yatırım

6. IFO İhracat Beklentileri Düşüyor (Şubat 2023) / IFO Institute (Almanya)

Alman ihracatçıları arasında ihracata yönelik beklentiler olumsuz seyretmektedir. Şubat ayında IFO İhracat Beklenti göstergesi ocak ayına kıyasla 4,1 puandan 3,8 puana düşmüştür. Küresel ölçekte zayıf kalan talep nedeniyle Alman ihracatçılarının beklentileri azalma göstermiştir. Yeni yıla büyük beklentilerle giren kimyasal endüstrisinde ise firmalar şu anki ihracatlarının sabit kalmasını beklemektedir. Metal endüstrisinde ise şüpheli düşünen firma sayısında gözle görülür bir düşüş olmasına rağmen ufakta herhangi bir uluslararası satışın görünmediği de açıkça vurgulanmıştır.

Mobilya endüstrisinin ihracat beklentilerinde ise 2022 yılının mayıs ayından bu yana ilk defa pozitif bir hava hakimdir. Sektörde mevcut olan temkinli iyimserliğin makine ve ekipman üreticilerinde de olduğu görülmektedir. Otomotiv sektörü ise diğer sektörlerle nazaran ihracatlarının artmasını beklemektedir.

Erişim: <https://www.ifo.de/en/facts/2023-02-23/ifo-export-expectations-fall-slightly-february-2023>

Anahtar Kelimeler: Almanya, İhracat, Otomotiv, Sektörler

7. Büyük Grev Faaliyeti 2022'de Yaklaşık %50 Arttı / Economic Policy Institute (ABD)

ABD'de işçi hareketi, 2022 yılında Starbucks, Amazon ve Trader Joe's gibi büyük şirketlerde örgütlenme kampanyaları ile yeniden canlanmıştır. Yaklaşık olarak 16 milyon işçi sendika tarafından temsil edilirken, 2021 yılına nazaran temsil edilen işçi sayısı 200.000 artmıştır. Geçtiğimiz yılın en belirgin toplu eylemlerinden biri grev olmuştur. 2022 yılı boyunca gerçekleşen grevler çalışanlara, güvenli çalışma koşulları ve adil bir ücret pazarlığı gibi kazanımlar sağlamıştır. İşgücü İstatistik Bürosu'nun (BSL) verilerine göre iş durdurma eylemine -grev ve benzeri aktivitelere- dahil olan işçi sayısında 2021 yılına kıyasla %50 artış yaşanmıştır. 2022 yılında iş durdurma eylemlerine katılan işçi sayısı 120.600 olmuştur.

BLS verilerinin tam olarak gerçek grev rakamlarını vermediği söylenmektedir. Örneğin BLS, katılımcı sayısı 1.000'i aşmayan grev eylemlerini veri setine dahil etmemektedir. Bunun gibi düşük katılımlı grevler genellikle gazete manşetlerinde gündeme gelmektedir. Grev, herhangi bir işçinin işvereni ile anlaşmazlığa düştüğü zaman kendi işgücünü çalışmadan belli bir süre ile çekmesi olarak tanımlanmaktadır. Genel olarak grevler, işçilerin talepleri işveren tarafından karşılanana kadar sürmekte veya bir uzlaşma sağlanana kadar devam etmektedir. Grevlere yönelik tanımlar, grev hakları, grevler haklarında limitler, Yargıtay'ın grev konularına bakışı, grev çeşitleri açıklanmış ve tarihsel süreçte dikkat çeken grev verileri paylaşılmıştır.

Erişim: <https://www.epi.org/publication/2022-work-stoppages/>

Anahtar Kelimeler: İşçi Hareketi, Grev, İşçi Hakları

8. Deprem, Elektrik ve Ekonomi Güvenliği / Yeni Şafak (Türkiye)

Bugünkü yazı başlığımıza bakarak elektriğin ekonomi güvenliği ve ulusal güvenlikle ilgisinin ne olduğunu düşünüyor olabilirsiniz. Oysa enerji arz güvenliği ekonomi güvenliğinin temel unsurlarından birisidir. Dahası son dönemdeki küresel gelişmelerle ekonomi ana gündem maddesi haline geldiği için ulusal güvenlik ile ekonomi güvenliği arasındaki korelasyon da gün geçtikçe artmaktadır.

“Sistem Oturması” ne demek?

“Sistem oturması” teknik bir kavram. Elektrik enerjisinin şebekeden tümüyle yok olması anlamına geliyor. Böylesi bir durumun gerçekleşmesi bir şebekenin başına gelebilecek en kötü senaryolar arasında yer alıyor. Çünkü tüm elektrik sisteminin çökmesi neticesinde sistemin yeniden aktif hale getirilmesi uzun zaman ve emek gerektiren bir süreç. Sistem yeniden aktif hale gelene kadar yaşanacak kayıp ve kaostan hiç bahsetmiyorum bile.

6 Şubat depremi sonrası şebekede ne oldu?

Merkez üssü Kahramanmaraş Pazarcık olan ve 04.17’de gerçekleşen depremin ardından elektrik tüketiminde %12’lere varan ani bir düşüş yaşandı. Bu, arz-talep dengesinin kritik derecede önemli olduğu Türkiye gibi büyük ölçekteki bir elektrik sistemi için ciddi bir oran.

Böylesine ani ve bu ölçekteki bir elektrik kesintisi, elektrik iletim sistemlerinde büyük bir dalgalanmaya yol açar. Türkiye elektrik iletim sistemi, bu dalgalanmaya karşı 6 Şubat 2023 günü kendini koruyamazdı, bütün ülkede elektrik kesintisine yol açabilen bir teknik aksaklıkla karşı karşıya kalabilirdik.

O gece sistem oturması gerçekleşseydi ne olurdu?

Depremin hemen ardından ortaya çıkan dalgalanma ile eğer 6 Şubat günü sistem oturması gerçekleşmiş olsaydı, Türkiye’nin geri kalanını da karanlığa boğarak kurtarma çalışmalarını olumsuz etkileyebilecek ve can kayıplarını daha da artırabilecek ilave bir felaketle daha karşı karşıya kalabilirdik.

TEİAŞ’IN hakkını teslim edelim

Kısa adı TEİAŞ olan Türkiye Elektrik İletim AŞ., üretilen elektrik enerjisinin tüketim merkezlerine sürekli, dengeli ve güvenilir bir şekilde yüksek gerilim hat ve trafoları üzerinden iletilmesi görevini yürütüyor. TEİAŞ yalnızca elektriğin iletilmesinden değil aynı zamanda arz ve talebi bütünlüklü değerlendiren planlama ve denetimden de sorumlu kurum. Bu bakımdan TEİAŞ, Türkiye elektrik sistemini anlık kontrol ederek, üretimin anlık olarak talebi karşılamaya yeterli olup olmadığını denetliyor. Yani deprem gecesi ilave bir teknik felaketin önüne Enerji

ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı faaliyet gösteren TEİAŞ ve TEİAŞ'ta görev yapan Türk mühendisleri geçmiş oldu.

Enerji arz güvenliği ve ekonomi güvenliği

Elektrik iletim sisteminin işletilmesindeki en küçük aksama telafisi yüksek maliyetli elektrik kesintilerine ve dolayısıyla ciddi zararlarla sonuçlanabilir. Kahramanmaraş merkezli böylesi büyük bir deprem sonrası yaşanabilecek uzun süreli bir elektrik kesintisi tüm Türkiye'yi büyük bir paniğe de sürükleyebilirdi.

Diğer yandan, elektrik sisteminin sürekli ve hassas bir şekilde dengede tutulması, şebekedeki gerilim ve frekansın ideal değerlerde korunmasını gerektiriyor. Böylelikle üretim de dahil olmak üzere elektrik enerjisine bağlı tüm sistemlerin sürdürülebilirliği sağlanmış oluyor. Bu bakımdan bir ülkenin elektrik arz güvenliğinin teminat altına alınması aynı zamanda ekonomi güvenliği için de kritik önemi haiz bir durum. Türkiye gibi bölgesindeki en büyük elektrik piyasalarından birine sahip bir ülke açısından elektrik arz güvenliğinin önemi elbette daha da fazla.

“KOSAM Danışma Kurulu Başkanı Doç. Dr. M. Levent YILMAZ tarafından kaleme alınan bu yazı Yeni Şafak Gazetesi'nde 25.02.2023 tarihinde yayımlanmıştır.”

Erişim: <https://www.yenisafak.com/yazarlar/levent-yilmaz/deprem-elektrik-ve-ekonomi-guvenligi-4510753>

Anahtar Kelimeler: Deprem, Elektrik, Ekonomi Güvenliği

B. POLİTİKA

1. Kriz İçinde Şekillenmiş Bir Kıta: Savaştan Bir Yıl Sonra Avrupa'yı Değerlendirmek / Centre for Strategic International Studies (ABD)

Rusya'nın Ukrayna işgalinden yaklaşık bir yıl sonra, Avrupa hala savaş halinde bir kıta olarak hayatına devam etmektedir. Avrupa'nın savaşa karşı tepkisi kıtayı değiştirmiş, uzun bir tarafsızlık geçmişi olan ülkeler aniden Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) askeri ittifakına katılmaya çalışmıştır. Almanya savunmaya büyük yatırımlar yaparak, Ukrayna'ya silah göndererek ve Rus doğal gazına olan derin bağlılığını sona erdirerek yeni bir döneme girdiğini duyurmuştur. Avrupa Birliği, geniş ekonomik yaptırım paketleri uygulayarak ve ilk kez milyarlarca avroluk ölümcül güvenlik yardımı sağlayarak jeopolitik bir aktör olduğunu göstermiştir. Milyonlarca Ukraynalı göçmenin popülist bir tepkiyi tetikleyebileceği ve artan enerji fiyatları ile hayat pahalılığı krizinin Avrupa'yı Ukrayna ve ABD'den ayrılarak çatışmanın sona erdirilmesi için baskı yapmaya sevk edebileceği düşünülmektedir. Ukrayna'ya hızlı bir şekilde silah göndermekle birlikte, Avrupa demokrasileri, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) terminalleri inşa ederek Rusya'ya karşı yetkinliklerini ve kararlılıklarını ortaya koymuş, böylece savaşın Avrupa Birliği'ni güçlendirdiği söylenmektedir.

Fotoğraf: Sergei Supinsky / Afp/Getty Images

Savunmaya daha fazla harcama yapıyor olsa da savaş sayesinde Avrupa kuvvetlerinin mevcut durumunun sanılandan kötü olduğunu ortaya çıkmıştır. Savaşa rağmen, üç ana Batılı paydaştan hiçbirinin -NATO, ABD ve Avrupa Birliği- savunma iş birliğini geliştirecek herhangi bir dönüşümsel girişimde bulunmadığı vurgulanmaktadır. Avrupa'dan ortak sorunlara yönelik

kaynak yatırımı yapılması yönünde artan talepler vardır. Ancak Avrupa Birliği'nin savunma materyali alımlarından Ukrayna'ya silah sağlamaya, yeni enerji altyapısı inşa etmekten yeşil dönüşümü hızlandırmaya ve tedarik zincirlerini güvence altına almaya kadar önemli sorunları ele alacak mali kapasiteden yoksun olduğu aktarılmaktadır. Ek olarak, savaşın sona erdiği durumda Ukrayna'nın yeniden inşasının en az on yıl sürüp milyarlarca avroya mal olacağı düşünülmektedir. Avrupa Komisyonu, "çok yıllık mali çerçeve" olarak bilinen mevcut AB bütçesinin bu ihtiyaçları karşılamadığını ve yeni finansman kaynaklarının tespit edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu yıl Avrupa ekonomisinin yavaşlaması beklenirken, şüphesiz 2023 yılının önemli ekonomik zorlukları beraberinde getireceği düşünülmektedir. Yazının devamında Avrupa'nın savaşa politik tepkisi, enerji, ekonomi ve yaptırım konuları örneklerle detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Erişim: <https://www.csis.org/analysis/continent-forged-crisis-assessing-europe-one-year-war>

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Rusya, Ukrayna, Savaş

2. ABD'nin Savunma Sanayi Üssü Çin ile Olası Bir Çatışmaya Hazır Değil / Centre for Strategic International Studies (ABD)

Amerika savunma sanayi üssü, büyük bir savaş için yeterli değildir. Çin'in ABD'ye göre üst düzey silah sistemi ve ekipmanlarını elde etme hızının beş ila altı kat daha hızlı olması endişe vericidir. Ukrayna savaşı, uzun süreli bir çatışmanın endüstriyel bir savaş olma ihtimalini çarpıcı bir şekilde hatırlatmış, Asya'da olası bir savaş için zamanı daraldığını göstermiş ve ABD'nin mevcut savunma sanayi üssündeki eksiklikleri de ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple, Çin'in saldırganlığını caydırmak ve işgalini engellemek kritik bir önem kazanmıştır.

CSIS'in savaş simülasyonuna göre ABD ve Çin arasında yaşanacak bir savaşın önemli askeri ve sivil kayıplara, her iki ülkenin ordularının tahrip olmasına, ekonomik bozulmaya, nükleer savaşa evrilme potansiyeline ve büyük insani ve çevresel sonuçlara yol açabileceği söylenmiştir. Olası savaşı önlemenin çeşitli yolları olsa da yeterli mühimmat stokuna ve silah sistemlerine sahip güçlü bir ABD'nin savunma sanayi üssü, Çin'in eylemini caydırmak için kritik bir önem taşımaktadır. Ukrayna'nın aksine Tayvan'ın bir ada olması, batı sınırının silah

sevkiyatına tamamen açık olmaması nedeniyle tek sorun mühimmatın tükenmesi değildir. Çin ablukası ve uzun menzilli ateş gücü, savaş sırasında Hint-Pasifik bölgesine silah ve mühimmat taşınmasını engelleyebilir. Bu sorunu çözmek, çatışma sırasında lojistik sorunlardan kaçınmak için daha büyük bir mühimmat stoku gereklidir.

Sorunların acilen çözülmesi gerekirken, aşağıda bahsedilen dört zorluk her türlü uygun çözümü zorlaştırmaktadır:

- Öngörülebilir sipariş ihtiyacı
- Tedarik zinciri kısıtları
- Değişirme süresi
- Yabancı askeri satışlar.

Bu zorlukların hiçbirinin hızlı veya kolay çözümü olmadığı, zamanın ilerlediği ve Amerika Birleşik Devletleri'nin caydırıcılığını en üst düzeye çıkarmak için bir çatışma başlamadan önce hazır olması gerektiği vurgulanmaktadır. Savaş simülasyonu ile alakalı çeşitli veri setleri yazının devamında detaylıca aktarılmıştır.

Erişim: <https://features.csis.org/preparing-the-US-industrial-base-to-deter-conflict-with-China/#group-section-8-P1JEIXke>

Anahtar Kelimeler: Çin, ABD, Mühimmat, Tayvan, Savunma Sanayi Üssü

3. Rusya-Ukrayna Savaşının Dünya'ya Olan Etkileri / Chatham House (Birleşik Krallık)

Rusya Devlet Başkanı Putin'in bir yıl önce başlattığı Ukrayna'daki işgal girişimi, Covid-19 etkilerinden sonra toparlanmaya çalışan dünyanın istikrarını sarsmış, küresel gıda ve enerji güvenliğini tehlikeye atmak gibi ciddi etkiler oluşturmuştur. Savaşın başından bu yana devletler; Rusya'nın yanında duranlar, Ukrayna'ya destek verenler ve tarafsız kalanlar şeklinde üçe ayrılmıştır. Türkiye ise Rusya – Ukrayna arasında arabuluculuk çalışmaları yürütmektedir. Rusya'nın işgali, Avrupa ülkelerinin savunma bütçelerini artırmasına da yol açmıştır. Aynı zamanda Ukrayna'nın Avrupa Birliği'ne üyelik durumunun üç ayda hızla ilerlemesi ve Finlandiya ile İsveç'in NATO'ya katılma talebi gibi daha önce imkânsız gözünüyle bakılan olaylara sahne hazırlamıştır. Rusya tarafından son bir yılda gelen tehditler, nükleer tehdit sorununu

tekrar gündeme taşımıştır. ABD Başkanı Joe Biden nükleer felaket riskinin son 60 yılın en üst seviyesinde olduğunu söylemiş, mevcut tehditlerin gerçeklik seviyesinin ise başka bir tartışma konusu olduğunu vurgulamıştır.

Çizim: Tania Yakunova

Enerji ve gıda tedariki konusunda önemli isimlerden olan Rusya ve Ukrayna'nın savaşa girişi, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere giden kaynaklarda büyük aksamalara neden olmuştur. Doğalgaz ile kumar oynadığı düşünülen Rusya'nın, Avrupa bölgesinin büyük maliyetlere rağmen alternatif enerji arayışındaki kararlılığı sonucu kumarı kaybettiği söylenmektedir. Tedariki aksayan ürünlerden birinin gübre olması, küresel gıda zincirinde fiyatları görülmemiş seviyelere yükseltmiş, ana besin maddesi buğday olan ülkelerde insani bir felaketin yaşanma ihtimalini ortaya çıkarmıştır. Putin'in işgal fikri çoktan ağır yaptırımlarla ve büyük sermaye kaçışlarıyla Rusya'yı dışlanmış bir ülke haline getirmiş, yaşanan büyük mağlubiyetlerin yanı sıra verilen büyük kayıplar ülkenin askeri zayıflığını gözler önüne sermiştir. Rusya için sonun başladığı düşünülürken savaşın Ukrayna halkına tahmin edilemez bir yük yüklediği belirtilmiştir. Rusya'nın Ukrayna savaşı ile uluslararası hukuku ihlal etmesi, bütün yaptırımlara, kınamalara ve isteklere rağmen geri adım atmamasının sonucu olarak 26 yıllık üyeliğinin bulunduğu Avrupa Konseyi'nden eşi benzeri görülmemiş bir şekilde atılmıştır. Savaşın pozitif bir sonucu olarak, devletlerin gerektiğinde farklılıklarına rağmen bir araya gelebileceğini göstermiştir.

Erişim: <https://www.chathamhouse.org/2023/02/seven-ways-russias-war-ukraine-has-changed-world>

Anahtar Kelimeler: Rusya-Ukrayna Savaşı, Yaptırımlar, İşgal, Nükleer Tehdit

4. ABD-Çin Çatışmasının Geleceği / The Japan Institute of International Affairs (Japonya)

2022 yılına bakıldığında, ABD – Çin çatışmasının geleceğini etkileyen iki önemli faktör olduğu görülmektedir. İlki, halen devam etmekte olan Ukrayna-Rusya savaşı, diğeri ise ABD Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin ağustos ayı başında Tayvan'a yaptığı ziyarettir.

I. Ukrayna-Rusya Savaşının Etkileri

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü'nden Profesör Barry Posen, Haziran 2022 tarihli çalışmasında, büyük güçler (özellikle nükleer silaha sahip devletler) arasındaki savaşın olası olmamasına rağmen, ekonomik bağımlılığın savaşı caydırmadığını ve bu nedenle konvansiyonel (nükleer olmayan) savaş gücünün önemini koruduğunu göstermiştir. Uluslararası toplumda ABD, müttefikleri ile olan iş birliğini güçlendirirken, Hindistan ve Çin gibi bağımsızlığa önem veren ülkeler ise çok kutuplu bir rekabeti arzulamakta ve Rusya'yı değerli bir devlet olarak konumlandırmaktadır.

II. Amerika Birleşik Devletleri ve Çin Arasında Savaş Olasılığı

Harvard profesörü Graham Allison, bir kitabında, son 500 yılda 16 Thucydides tuzağının -ortaya çıkan bir gücün bölgesel veya uluslararası hâkim bir hegomonun gücünü ve pozisyonu tehdit etmesi- meydana geldiğini ve bunlardan 12'sinin savaşla sonuçlandığını açıklamaktadır. Ayrıca, Pelosi'nin Tayvan ziyaretinden sonra yazılan bir makalede savaşa yol açabilecek bazı yeni faktörlere dikkat çekilmiştir.

Birincisi, eğer Çin hükümeti Tayvan'ın bağımsızlığına izin vermek ile Tayvan ve Çin'i yok edecek bir savaşa girmek arasında bir seçim yapmak zorunda kalsaydı, Xi Jinping muhtemelen savaşı seçerdi. Diğeri ise, Pentagon'un en gerçekçi simülasyonlarına göre ABD'nin Tayvan çevresiyle sınırlı bir çatışmayı kazanması mümkün görünmemektedir. Fakat, ABD'nin daha geniş bir savaşa girme durumunda nükleer silah kullanabileceği belirtilmiştir.

III. ABD – Çin Çatışmasının Geleceği

Nükleer silah yönetimi daha karmaşık hale geldikçe ve ABD ile Çin arasındaki çatışma daha da şiddetlendikçe, uluslararası toplumun kafasını daha da karışacağı söylenmektedir. Fakat, ABD – Çin çatışmasının temelde daha kontrollü bir şekilde devam etmesi beklenmektedir. Ancak, ABD – Çin çatışması giderek şiddetlenirse, Çin'in Meclis Başkanı Pelosi'nin Tayvan ziyaretine karşılık olarak askeri tatbikat yapması gibi bir durum söz konusu olabileceği belirtilmiştir.

Erişim: <https://www.jiia.or.jp/en/column/2023/02/indo-pacific-fy2022-01.html>

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Tayvan, Savaş

5. Putin, ABD ile Kalan Son Nükleer Anlaşmayı Askıya Aldı. İşte Şimdi Olacaklar / TIME (ABD)

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ukrayna'da devam eden savaş nedeniyle konuşmasında Batı'yı kınayarak, ülkesinin ABD ile kalan son nükleer silah kontrol anlaşmasına katılımını askıya aldığı açıklamıştır. Savaşın başlangıcından bu yana ABD ve NATO, Ukrayna'ya milyarlarca dolar değerinde silah ve askeri yardım sağlarken bile daha geniş çaplı bir savaş riskine dair korkularını dile getirmiş ve gerilimin artmasını önlemeye çalışmıştır. Dünyanın iki nükleer süper gücü arasındaki son silah kontrol anlaşmasının olası çöküşü, Rusya'nın Ukrayna'da zemin kazanma çabalarına rağmen savaşın ikinci yılında güvenlik durumunun nasıl daha tehlikeli hale geldiğini göstermektedir.

Dünyadaki nükleer savaş başlıklarının yaklaşık %90'ı Moskova ve Washington'a aittir. Putin, dünyaya bu yüksek riskleri hatırlatmak ve askeri kampanyasından vazgeçmesi için baskı yapmaya çalışan ABD ve NATO'ya karşı sürekli olarak nükleer kozunu göstermeyi tercih etmiştir. Putin konuşmasında stratejik füze güçlerini "savaş görevi" durumuna aldığını duyururken, "New Start" olarak bilinen silah azaltma anlaşmasının da askıya alındığını ilan etmiştir. 2010 yılında imzalanan anlaşmada ABD ve Rusya'nın her biri denizaltılara, kıtalararası balistik füzelerine ve uzun menzilli bombardıman uçaklarına yerleştirilebilen stratejik silah olan 1.550 adet nükleer savaş başlığı ile sınırlandırmaktaydı. Putin ayrıca ABD'nin ilk nükleer denemeyi yapması halinde Rusya'nın nükleer silah denemelerine yeniden başlamaya hazır olduğunu açıklamıştır.

Erişim: https://time.com/6257209/putin-new-start-nuclear-arms-treaty/?utm_medium=email&utm_source=sfmc&utm_campaign=newsletter+brief+default+ac&utm_content=+++20230222+++body&et rid=207247946&lctg=207247946

Anahtar Kelimeler: ABD, Rusya, Nükleer Silah

6. ABD Hükümeti, Yemen'de Katliamı Sürdürmek için Silah Tedarik Ediyor / MISES Institute (Yemen)

2014 yılından bu yana Husilerin Hükümeti devirmesi ile devam eden iç savaş Yemen'de büyük bir yıkıma neden olurken, 2015 yılı mart ayında dönemin ABD Başkanı Obama'nın Suudi Arabistan'a yardımda bulunması mevcut yıkımın şiddetini arttırmıştır. 2022 yılı şubat ayı itibarıyla 370.000'den fazla insan yetersiz kaynak ve bölgedeki bombalamalar nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Savaşın ciddiyetine rağmen medya sadece ufak bir kısmını haber yapmıştır. Savaşta vahşetin boyutu haber yapılması gerekirken aynı dönemde Rusya'da seçime yapılan sahte müdahalenin haberlere konu olması tepki çekmiştir. MSNBC'nin (Microsoft Network ve National Broadcasting Company) Yemen'de yaşanmakta olan olaylardan en ufak şekilde bahsetmeden koca bir yılı geçirmesi geniş çapta eleştirilirken ABD de kötü adam olarak lanse edilmiştir. ABD'nin bölgeye müdahalesi üzerinden bir yıl geçmeden İnsan Hakları İzleme Örgütü ABD'yi savaş suçu işlemekle suçlamıştır.

Arabistan Kuvvetleri'nin 2016 yılında Yemen'in başkenti Sana'da gerçekleştirilen bir cenaze törenini bombalaması sonucu 100'ün üzerinde insan hayatını kaybetmiş ve 500'den fazla insan -çoğunluğu çocuklardan oluşan- yaralanmıştır. 2018 yılına gelindiğinde Suudi Kuvvetleri Yemen'de geziye çıkmış bir okul otobüsüne bomba atmış ve onlarca çocuğun -çoğunluğu 15 yaşından küçük- ölmesine neden olmuştur. Yaşanan hadiselerin en ilgi çekici yönlerinden birisi ise saldırılarda kullanılan bombaların Amerikan firması Lockheed Martin tarafından üretilmiş olmasıdır. Suudi liderliğindeki koalisyon güçleri yerel gıda dağıtım ağını tahrip etmiş, Yemen'i yüzde 90 oranında uluslararası ithalata bağımlı hale getirmiş ve deniz ablukası uygulayarak insani krizi daha da derinleştirmiştir. Devamında ise Amerika'nın Suriye ve IŞİD operasyonlarına, Rusya'nın Ukrayna savaşına yönelik çeşitli eleştiriler yöneltilmiş ve konu tartışılmıştır.

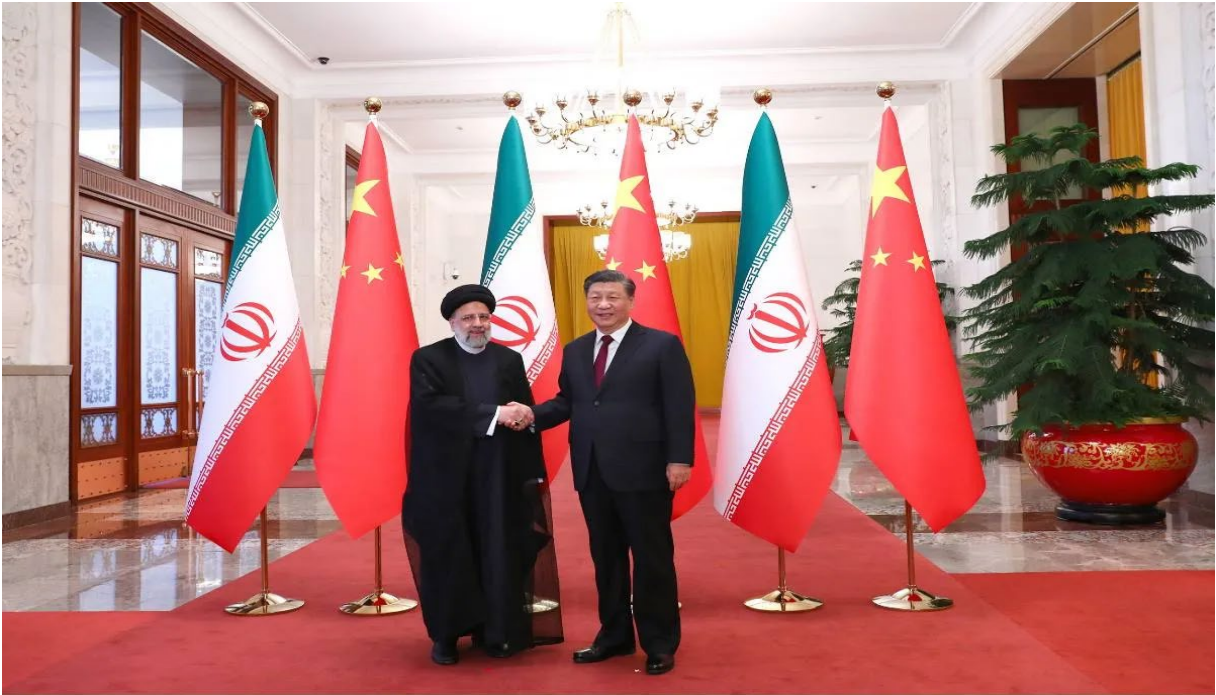
Erişim: <https://mises.org/wire/meanwhile-yemen-us-government-supplies-weapons-continue-carnage>

Anahtar Kelimeler: Savaş, Suudi Arabistan, ABD, Yemen

7. İran – Çin İlişkisi: Reisi'nin Çin'e Gerçekleştirdiği Üst Düzey Ziyaretten Beklentiler / Observer Research Foundation (Hindistan)

İran Cumhurbaşkanı Reisi, 14 Şubat'ta Çin'e üst düzey ziyaret gerçekleştirmiş ve Çinli mevkidaşı Xi Jinping tarafında resmi bir şekilde kabul edilmiştir. Gerçekleşen ziyaret ile 20 yıl sonra ilk defa bir İran Cumhurbaşkanı Çin'e devlet ziyareti yapmış ve tarihe geçmiştir. Üç gün süren ziyaret kapsamında Tahran ve Pekin'in üst düzey heyetleri, farklı konu başlıkları altında -güvenlik, ekonomik ve altyapı sektörleri- iş birliğini daha da artırmak için 20 anlaşmaya imza atmıştır.

Yeni imzalanan antlaşmalar dışında, Cumhurbaşkanı Reisi'nin gerçekleştirdiği ziyaretin sebebinin 2021 yılında imzalanan ancak İran'ın ekonomik beklentilerini karşılayamayan 25 yıllık stratejik anlaşmanın uygulanmasına yönelik mekanizmaların sonuçlandırılması olduğu görülüyor. Reisi'nin Xi Jinping ile yaptığı görüşmede, 25 yıllık stratejik ortaklığın uygulanmasının ikili ilişkilerin iyileştirilmesi ve bölgede istikrarın sağlanması için hayati önem taşıdığını vurgulamıştır. Çin Devlet Başkanı Xi, iki ülke arasındaki stratejik anlaşmanın uygulanması gereğinin altını çizerken, İran'ın iç işlerine müdahale eden dış güçlere ve Batılı ülkelerin aldığı sarsıcı önlemlere şiddetle karşı çıktığını belirtmiştir.

Fotoğraf: Doruk Koçak

ABD'nin İran ekonomisini vurma hedefine rağmen Çin, toplam 25 milyar dolarının üzerinde ticaret hacmiyle son yıllarda İran'ın en büyük petrol alıcısı ve en büyük ticaret ortağı olmaya devam etmiştir. Bununla birlikte, İran-Çin ortaklığında umut vaat eden kareler olsa da birçok engel ve belirsizliklerin de devam ettiği aktarılmıştır.

Reisi'nin Çin ziyaretinin, İran nükleer görüşmelerinin çıkmazda kaldığı, Ukrayna savaşında Rusya'ya insansız hava aracı sağladığı yönündeki uluslararası eleştirilerin yoğunlaştığı, ekonomik durumdan duyulan iç memnuniyetsizliğin arttığı dönemde gerçekleşmesi birçok yoruma neden olmuştur. Bu tür durumların Çin'in kendi lehine olan konuları Tahran'a dikte etmek için elinde önemli kozlar verdiği belirtilmektedir. Reisi, ABD liderliğinde gerçekleşen ekonomik yaptırımları aşmak ve uluslararası izolasyonların üstesinden gelebilmek için Çin'in desteğini hayati görmektedir. Bu durum, İran'ı dış politika konularında -özellikle nükleer müzakereler ve Basra Körfezi'ndeki gelişmeler- Çin'in talimatlarına uymaya zorlayabileceği düşündürmektedir.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/iran-china-relations/>

Anahtar Kelimeler: Çin, İran, Anlaşma, Ziyaret

C. ÇEVRE

1. Tarihte Zenginlere Yapılan En Büyük Varlık Aktarımı: Yeşil Enerji / The Heartland Institute (ABD)

Devletler, uzun yıllardır gezegeni küresel ısınmadan kurtarmak için yeşil enerjiyi benimseme çalışmalarına sonsuz bir para akışı sağlamışlardır. 2000 yılından bu yana, yeşil enerji için Dünya çapında 5 trilyon doların üzerinde harcama yapılmıştır.

- 300.000'in üzerinde rüzgâr türbini kurulmuş
- Milyonlarca solar panel kurulmuş
- 25 milyondan fazla elektrikli araç satılmış
- Milyonlarca dönümlük ormanlar biyokütle yakıtı elde edebilmek için kesilmiş ve
- Tarım arazilerinin %3'ü araçla biyoyakıt üretebilmek için kullanılmıştır

Çoğunlukla varlıklı insanların ulaşabildiği yeşil enerji sistemleri buldukları arazinin sahibine daha fazla para kazandırmış, çeşitli vergi indirimleri ve aflar sağlamış; yeşil enerji kaynaklarına sahip evlerinin fatura farklarını, bu sistemleri karşılamaya gücü yetmeyen düşük gelirli haneler ödemek zorunda bırakılmıştır. Yenilenebilir sistem üretiminde büyük miktarda özel hammaddelere ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin; kobalt, nikel ve lityum.

- Demokratik Kongo Cumhuriyeti kobalt rezervlerinin yaklaşık olarak %70'ine sahiptir.
- Endonezya, dünya nikel ihtiyacının %30'unu üretmektedir.
- Şili, dünya bakır ihtiyacının %28'ini üretmektedir.

Bu ülkeler çeşitli maden çalışmaları nedeniyle çevresel zarardan mustarip olmakta, hava ve su kirliliği gibi ciddi sorunlar ile karşı karşıya kalmaktadır. Buna ilaveten maden işçileri, kötü çalışma koşulları ve istekleri dışında çalıştırılma gibi problemlerle karşılaşmaktadır. Bahsedilen madenlerde çocuk işçilerin de çalıştırıldığı belirtilmektedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelere kaynak sağlarken gittikçe kötüleşen koşulları ve çoğunlukla varlıklı kesimin karşılayabildiği yenilenebilir enerji olanakları, yeşil enerjinin yalnızca zenginlere yarar sağladığı fikrini su üstüne çıkarmıştır. Bahsedilenlere ek olarak Avrupa Birliği, çoğunlukla yoksul ve gelişmekte olan ülkeleri vuracak "Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması"nın

onaylamış ve buradan gelecek gelirin zengin kesime fayda sağlayacak daha çok yeşil enerji programını finanse etmekte kullanılacağı eleştirilerine neden olmuştur.

Erişim: <https://heartland.org/opinion/green-energy-the-greatest-wealth-transfer-to-the-rich-in-history/>

Anahtar Kelimeler: Yeşil Enerji, Yenilenebilir Enerji, Sınırdaki Karbon Düzenlemesi

2. Kredi Karşılığı Petrol: Çin'in Rusya'daki Enerji Yatırımları / Observer Research Foundation (Hindistan)

Çin ile Rusya'nın ikili görüşmesi ve Çin'in borç karşılığı petrol politikası, artan enerji ihtiyacını karşılamak için esnek küresel enerji tedarik zincirlerine duyduğu aciliyeti göstermektedir. Pekin, fosil yakıt açısından zengin olan komşusu Rusya'yı petrol, doğalgaz ve kömür gibi önemli enerji emtiaları için güvenilir bir ticaret ortağı olarak görmektedir. Ukrayna Savaşı ve ardından Batı'nın Rusya'ya yönelik uyguladığı yaptırımlar, Rusya'nın çıkarlarını daha da doğuya, Çin ve Hindistan'a doğru yönlendirmiştir. Çin, 1992 yılı sonrasında net petrol ithalatçısı konumuna gelmiştir. 2021 yılında ise günlük 14,13 milyon varil tüketerek Uluslararası Enerji Ajansı'nın 2015 yılı tahmini olan 9,5 milyon varilden %14 daha fazla petrol tüketmiştir. Pekin, ülkede giderek artan ithalatın neden olduğu stratejik ve ekonomik kırılganlıkların üstesinden gelmek ve dayanıklı, çeşitlendirilmiş enerji tedarik zincirleri oluşturmak amacıyla "petrol karşılığı kredi" politikası ve öz sermaye yatırımlarını geliştirmiştir.

2004 yılında devlete ait Rus enerji şirketleri ile Çin ulusal petrol şirketleri, özellikle Rosneft ve China National Petroleum Corporation (CNPC) arasındaki stratejik iş birliği "Yukos olayı" ile başlamıştır. Rusya'nın en büyük özel petrol ve gaz tedarikçilerinden biri olan Yukos'un vergi kaçakçılığı iddialarının ardından iflasa sürüklenmesi Çin'in elini güçlendirmiştir. Daha sonra Çin, yıllık 49 milyon tonluk sürekli bir petrol arzı elde etmiştir. İki ülke arasındaki petrol geçişi için hayati önem taşıyan Doğu Sibiryası Pasifik Okyanusu Boru Hattı (ESPO) projesi, Pekin'e Çin'in enerji ticareti için karadan bir güzergâh sağlamıştır. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, 25 milyar ABD doları değerindeki bu ticaret anlaşmasını "Doğu'ya açılan kapı" olarak nitelendirmiştir. Rusya'nın 2014 yılında Kırım'ı ilhak etmesinin ardından Batı'nın uyguladığı

yaptırımlar Rus ekonomisine zarar vermeye başlayınca Başkan Putin ve Başkan Xi yaptırımların etkilerini hafifletecek bir dizi anlaşma ile alıcılar arasında ayrı ayrı anlaşmalar yapılmasını sağlamıştır. Ancak finans sektöründe durum daha farklıdır. Büyük Çin bankaları Batı'nın yaptırımlarına uyduğu için Rusya 471 milyar ABD doları değerindeki potansiyel yabancı yatırımları kaçırmıştır.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/oil-for-loans-chinese-energy-investments-in-russia/>

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Enerji, Yatırım, Rusya, Çin

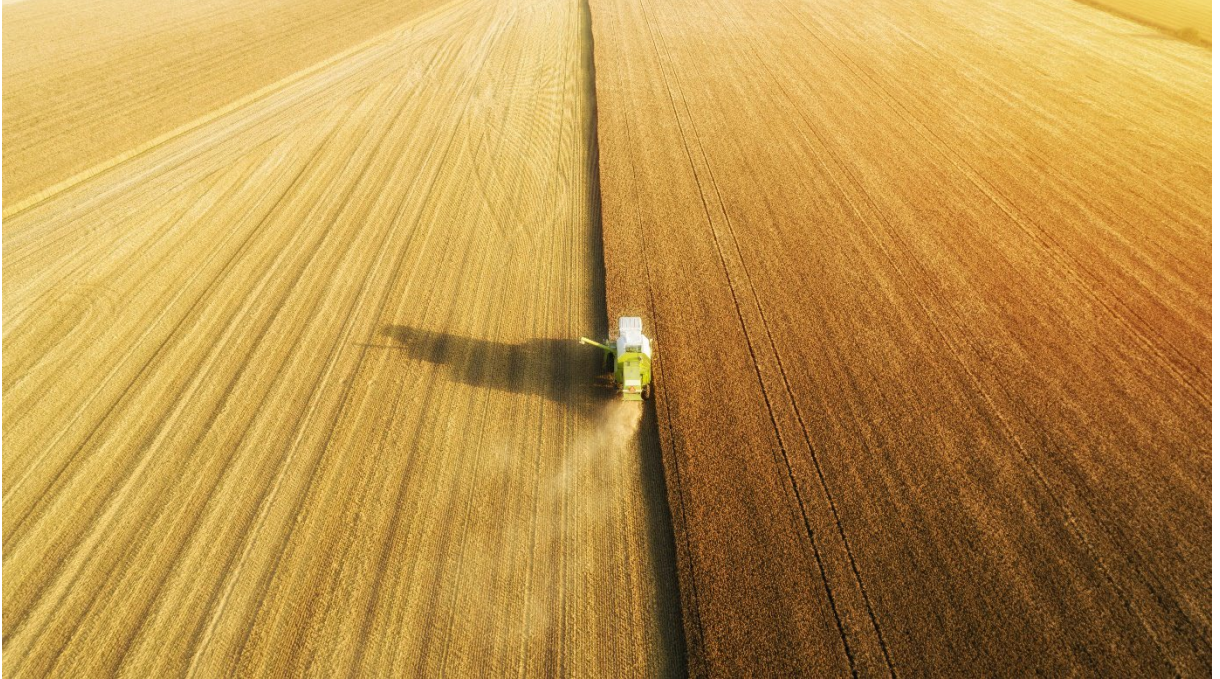
3. Tarım Sübvansiyonlarının Kaldırılması – Yeni Zelanda Hikayesi / Austrian Economics Center (Avusturya)

Önümüzdeki yıl Yeni Zelanda'nın 35. Maliye Bakanı olmasının üzerinden 40 yıl geçmiş olacak olan Roger Douglas'ın devlet müdahalesini önemli ölçüde azaltma ve ekonomiyi bağımsızlaştırma hususundaki cesur kararları, bugün dünyanın en üretken, verimli ve çevre dostu olan tarım sektörlerinin temellerini atmıştır. 1984 yılına kadar Yeni Zelanda tarımında; sübvansiyonlar, taban fiyatlar, düşük faizli krediler, vergi teşvikleri ve borç silme durumları yaygındı. Bu desteklerin ters teşvik oluşturması sonucu verimsiz arazi kullanımı ve tarım uygulamaları baş göstermeye başlamıştır. 2 milyon hektardan fazla verimsiz arazide tarım yapılması sonucu çevresel bozulmalar yaşanmıştır. Çiftçiler talep yerine sübvansiyona göre üretim yapmış ve durum daha da kötüleşmiştir. 1983 yılında hükümet, satılmayan koyunların kesimi için ödeme yaparak 6.000 ton ihtiyaç fazlası kuzu etini gübreye dönüştürmekle kalmamış, 1984 yılında tarımsal üretim, maliyetini karşılamayacak hale gelmiştir.

Çiftçi gelirlerinin %30'undan fazlası yoksul vergi mükelleflerinden sübvansiyon olarak karşılanmıştır. Devletin yaptığı destek ödemeleri tarımda yenilik teşviklerini azaltırken, çiftçilerin güvenli bir şekilde gelir elde etmelerinin yenilik, yeniden yapılanma ve çeşitlilik özelliklerini de azalttığı vurgulanmaktadır. Halk, ülkeyi iflasın eşiğine getiren müdahaleci Başbakan Robert Muldoon'ın yerine reformcu İşçi Partisi'ni seçmiştir. Bakan Roger Douglas'ın çiftçilere yönelik 1,7 milyar Euro'luk vergi desteğini kesmesiyle ve ekonomiyi

serbestleştirmesiyle birlikte “Rogernomi” dönemi başlamıştır. Uygulanmakta olan yaklaşık 30 farklı üretim sübvansiyonları da kaldırılmıştır. 1985’ten 1986’ya kadar gübre sübvansiyonlarının kaldırılmasına rağmen üretim güçlü kalmıştır. Piyasa güçlerinin teşvikiyle çiftçiler uyum sağlamış, yenilik yapmış ve bugün bilinen Yeni Zelanda zekâsı yeniden canlandırılmıştır.

Bugün çiftçiler hiçbir mali destek almamakta ve GSYH’ye önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. On kattan fazla artan süt ürünleri gelirleri üretkenliğin ve verimliliğin bir örneği olmaktadır. İflas etme korkularına rağmen, sadece çiftçilerin %1’inden daha azı sektörü terk etmiştir. Yenilik ve çeşitlilikler artırılarak araziler en verimli hale gelmiştir. Dağlık araziler iyileştirilmiş ve yerli ormanlara dönüştürülmüştür. Bu sayede manuka balı üretimi, ticari av parkları, kivi, geyik eti ve lezzetli Yeni Zelanda içecekleri gibi yüksek kaliteli ürünler üretilmiştir. Sonraki 30 yıl boyunca Yeni Zelanda’daki koyun sayısı %53,6 oranında azalmış ancak üretim aynı kalmıştır.

Erişim: <https://austriancenter.com/abolishing-agricultural-subsidies-the-new-zealand-story/>

Anahtar Kelimeler: Yeni Zelanda, Tarım Politikası, Sübvansiyon, Çiftçi

4. Hindistan'ın Lityum Keşfi Yeşil Enerji Kullanımını Artırmasına Rağmen Bölgede Sorun Oluşturuyor / Peterson Institute of International Economics (ABD)

Hindistan hükümeti, yeşil enerji için potansiyel bir değişim adayı olarak, elektrikli araçlarda ve pil depolamada kullanılan geniş lityum rezervinin keşfedildiğini duyurmuştur. Hindistan Jeolojik Araştırmalar Kurumu, Cemma ve Keşmir bölgesindeki Salal-Haimana'da 5,9 milyon ton lityum kaynağı olabileceğini tahmin etmektedir. Bu keşif sayesinde Hindistan'ın, ABD ile Çin arasındaki lityum kaynağına erişim yarışını önlemeye yardımcı olabileceği ve Hindistan'ı lityum kaynakları açısından lider üretici olan Avustralya'nın hemen arkasında en büyük ham lityum ithalatçısı ve lityum-iyon pil üreticisi olan Çin'in önünde altıncı sıraya yerleştirebileceği düşünülmektedir. Şimdiye kadar Hindistan'ın önündeki en önemli uzun vadeli zorluklarından birinin ham lityum tedariki olduğu görülmektedir.

Hindistan, petrol tüketiminin sadece küçük bir kısmını yüzde 16,5 yerli üretimle karşılayabilirken bu oran Çin'de yüzde 27,4 ve Avrupa'da yüzde 28'dir. Hindistan'ın lityumu yurt içinden tedarik etmesi, enerji üretimi ve depolamada kendi kendine yeterlilik oluşturmak için olumlu başlangıç sağlayacak ve Hintli elektrikli araç üreticilerini ve pil üreticilerini yüksek ithalat fiyatlarına karşı kısmen koruyacaktır. Bahsedilen konularda başarılı olunabilmesi için bölgedeki problemlerin çözülmesi gerekmektedir. Hindistan Hükümeti lityum kaynaklarını geliştirebilmek için hükümet otoritesinin tartışmalı olduğu ve siyasi açıdan istikrarsız olan bölgeye yatırım ve endüstriyel kalkınma çekmelidir.

Tespit edilen lityum rezervleri Hindistan kontrolündeki Cemma ve Keşmir'i, Pakistan kontrolündeki Azad Keşmir'den ayıran Kontrol Hattı'nın yaklaşık 30 mil uzağında yer almaktadır. Silahlı gruplardan biri olan Halkın Anti-Faşist Cephesi (PAFF), Hindistan Hükümeti'nin kaynakları geliştirip kullanmasına izin vermeyeceklerini belirtmiştir. PAFF küçük bir örgüt olsa da Hindistan İçişleri Bakanlığı bu örgütü, son yirmi yılda bölgede pek çok ölümcül saldırıdan sorumlu olduğu bildirilen Pakistan merkezli İslamcı militan Ceyş-i Muhammed'in yerel bir uzantısı olarak görmektedir. Bölgedeki madenin işlenmesinin, Hindistan ekonomisi için büyük faydalar sağlamanın yanı sıra bölgeye istihdam fırsatları, genişletilmiş karayolu ve demiryolu altyapısı şeklinde önemli faydalar da getirebileceği vurgulanmıştır.

Erişim: <https://www.piie.com/blogs/realtime-economics/indias-lithium-discovery-could-boost-green-energy-creates-problems-region>

Anahtar Kelimeler: Hindistan, Yeşil Enerji, Lityum, Ekonomi

5. Çin Yeniden Açıldı: Enerji Piyasaları ve Politikaları Üzerine Çıkarımlar/ The Oxford Institute for Energy Studies (Birleşik Krallık)

Çin'in 2022 yılı aralık ayında sıfır-kovid politikasını tersine çevirmesi ve ekonomik aktiviteyi canlandırmayı amaçlayan makro politikalar uygulaması enerji talebinde güçlü bir görünüme işaret etmektedir. Politikada yaşanan zikzaklar, Çin'in kuzey bölgesinde doğalgaz kıtlığının yaşanmasına ve mevcut petrol tabanlı ürün stoklarının da azalmasına neden olmaktadır. Petrol talebinin bu yıl 0,7 milyon/gün ve doğalgaz talebinin de her yıl 30 milyar metreküp seviyesinde artmasıyla iç piyasada daha fazla dalgalanma olması beklenmektedir. Çin, rüzgâr ve güneş enerjisinde güçlü bir yıl geçirirken, enerji sektöründe devamlı yaşanan plansız elektrik kesintileri kömür kapasitesini artırmasına neden olmuştur.

Çin'de çeşitli faktörler nedeniyle 2021 ve 2022 yılları arasında yaşanan plansız elektrik kesintilerinin bu yıl yaşanmayacağı öngörülmektedir. Ayrıca, enerji arz güvenliğinin büyük oranda endüstriyel talepteki büyümeğe bağlı olduğu da vurgulanmaktadır. Çin'in solar enerji teknoloji ihracatını yasaklayan taslağın, silikon plaka üretmek için kullanılan teknoloji ihracatını önleyemesi, ayrıca Çin sınırları dışında tesis kuran Çinli firmaları ve Çinli üreticilerin hâkim olduğu sahada üretim yapmak isteyen Çinli olmayan firmaları vurması beklenmektedir. Belirtilen taslağın uygulanmasıyla diğer ülkelerin solar, batarya ve elektrikli araç üretim tesislerini yerelleştirmeyi hızlandıracağı söylenmektedir. Çin'in sıfır-kovid politikaları, GSYH'si, petrol talebi, doğalgaz arzı, kurulu rüzgâr ve solar enerji gücü tartışılmış ve grafikler ile desteklenmiştir.

Erişim: <https://www.oxfordenergy.org/publications/china-re-opens-implications-for-energy-markets-and-policies/>

Anahtar Kelimeler: Çin Enerji Politikası, Enerji Talebi, Rüzgâr, Solar

6. ABD, Temiz Enerji Ekonomisi İnşa Etmek İstiyor Fakat Çin'in Yardımına İhtiyacı Var / TIME (ABD)

Ford, 50 milyar dolarlık elektrikli araç dönüşümünü uygulamak için hızlı bir şekilde harekete geçmiştir. Şirket bu yatırıma ek olarak 3,5 milyar dolarlık elektrikli araç bataryalarını üretmek için yeni bir tesis yatırımı daha yapacağını belirtilmiştir. Ford Ceo'su Jim Farley, elektrikli araç için batarya üretiminin ülke içinde yapılmasının "Enflasyon Azaltma Yasası"nın amacını yansıttığını vurgulamıştır. Ford'un gösterişli şekilde yaptığı yatırım açıklamalarının arka planında bahsedilmeyen bir husus vardır. Ford, batarya yatırımını duyururken projeyi gerçekleştirebilmek için Çinli batarya üreticisi "CATL" ile iş birliği yapacaktır. CATL, Ford'un yatırımına her türlü ekipman sağlayıp, üretim tesisinin çalışabilmesi için gerekli uzmanlık bilgisini aktaracaktır.

Bugün, Çin'in bir dizi temiz enerji teknolojisinin üretimine hâkim olması ani gelişen bir durum değildir. Temiz enerji araştırma ve geliştirme projeleri çoğunlukla ABD'nin laboratuvarlarında ortaya çıksa da zamanla Çin'in verdiği milyarlarca dolarlık üretim teşvikleri ile üreticiler Çin'e yönelmiştir. Uluslararası Enerji Ajansı'nın ocak ayı raporuna göre batarya, rüzgâr enerji sisteminin parçaları ve küresel solar panel üretiminin %60'ı Çin'de gerçekleşmektedir. Çin, geniş üretim yelpazesi ve hacmini 2030 yılında;

- Rüzgâr kanadı kapasitesini %85'e
- Solar silikon devre kapasitesini %90'a
- Elektrikli araç bataryaları için anot ve katot malzeme üretimini %95'e

çıkarmayı planlamaktadır. Yeşil enerjide Çin'in payı, ABD'nin pozisyonu ve "Enflasyon Azaltma Yasası" dahilinde konu etraflıca tartışılmıştır.

Erişim: <https://time.com/6256132/ford-ev-china-clean-technology/>

Anahtar Kelimeler: Ford, Çin, ABD, Elektrikli Araçlar

D. SOSYAL

1. Konut İnşaat Krizi: Birleşik Krallık'ın Yaklaşık 4 Milyon Hane Açığı / Centre for Cities (Birleşik Krallık)

İngiltere'de ve özellikle İngiltere'nin Güney Doğu kesiminin en müreffeh bölgelerinde ciddi bir konut krizi yaşanmaktadır. İngiltere genelinde ortalama bir evin maliyeti ortalama bir maaşın on katından fazlasına denk gelirken, boş konut oranı %1'in altında gerçekleşmiş ve kiracı başına düşen m² oranı da azalma kaydetmiştir. Diğer Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında, İngiltere'de konut piyasasında 4,3 milyon konutluk bir eksik olduğu söylenmektedir. Yılda 300.000 konut inşa edilme hedefine ulaşılsa bile bu açığın kapatılması en az 50 sene alacağı düşünülmektedir. Sorunun daha erken çözülmesi için önümüzdeki 25 yıl boyunca yılda 442.000 konut ya da sadece İngiltere'de önümüzdeki 10 yıl boyunca yılda 654.000 konut inşa edilmesi gerekecektir. İngiltere'nin yaşadığı konut arzı sorunlarının 1947 yılındaki Şehir ve Bölge Planlama Yasası'nın yürürlüğe girmesiyle başladığı söylenmektedir.

İngiltere ve Galler'deki konut inşa oranları, 1947 Şehir ve Bölge Planlama Yasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra üçte bir oranında düşmüştür. 1856 ile 1939 yılları arasında yılda %2 olan büyüme oranı, 1947 ile 2019 yılları arasında %1,2'ye kadar gerilemiştir. Bu durum, Birleşik Krallık'ta uzun süredir devam eden konut krizinin ardındaki kilit faktörlerden biri olmuş, son yıllarda emlak fiyatlarının şişmesine ve kiraların artmasına neden olmuştur. Konut açığı problemini çözmek için büyük reformların yapılması gerekmektedir. Bu reformlardan ilki ihtiyari planlama sisteminin kurallara dayalı, esnek yeni bir imar sistemi ile değiştirilmesidir. Bir diğeri ise özel sektör konut inşasının artırılmasıdır. Yeni evlerin inşa edilmesi ülkenin konut krizini çözmesi için kilit bir noktadır. Ayrıca mevcut şehir planlama politikasının ülke ekonomisini 75 yıldır olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır.

Erişim: <https://www.centreforcities.org/publication/the-housebuilding-crisis/>

Anahtar Kelimeler: Birleşik Krallık, Konut Krizi, Ekonomi, Kira, Planlama

2. Big Tech ile İlişkimizi Neden Yeniden Düşünmemiz Gerekliyor? / Observer Research Foundation (Hindistan)

2022'nin ikinci çeyreğinden itibaren, teknoloji sektöründe işten çıkarma durumu yaygınlaşmıştır. Google, Twitter ve Hindistan'ın bazı sosyal medya platformlarında işten çıkarma artış göstermiştir. İşten çıkarma, şirketlerin maliyetleri düşürmesine yardımcı olurken, potansiyel olarak pazarlarında daha rekabetçi hale gelerek büyümeyi sağlamıştır. Öte yandan, işten çıkarmalar sonucu daha yetenekli bireylerin işe alınması uzun vadeli maliyetleri de artırmıştır. Aynı zamanda pandemi sürecinde işten çıkarılanların çoğunu genç çalışanların oluşturduğu ve bu durumun potansiyel yetenek kaybına neden olduğu savunulmaktadır. İşten çıkarma olayları arttıkça çalışmaya devam eden işçiler arasında korku ve çalıştıkları kuruma olan güvenlerinin zedelendiği de belirtilmiştir.

İşten çıkarmalar gidişatı değiştirmiş olsa da pandemi sırasında talebin arttığını gören bazı şirketler işe alma çılgınlığına girmiştir. Yaşanan işçi çıkarmalarına rağmen hala daha birçok firma pandemi öncesine göre geniş bir çalışan kadrosuna sahiptir. Büyük teknoloji şirketleri, tüm ülkelerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıllarını gölgede bırakarak dünyanın en zengin şirketleri haline gelmiştir. Şirketlerin çevrelerinde tedarikçilerden, küçük işletmelerden ve girişimcilerden oluşan eksiksiz bir ekosistem gelişmiştir. Yazının devamında, teknolojinin hayatımızdaki yerine odaklanarak teknoloji devlerinin ekonomi, politika ve toplum üzerine etkileri detaylı olarak aktarılmıştır.

Erişim: <https://www.orfonline.org/research/why-we-need-to-rethink-our-relationship-with-big-tech/>

Anahtar Kelimeler: İşten Çıkarma, Teknoloji Devleri, Teknoloji Etkisi

3. Çin Komünist Partisi Kovid'e Karşı Zafer İlan Etti / Observer Research Foundation (Hindistan)

Financial Times'ın kullandığı Kovid-19 takip motoru 23 Aralık 2022'de durdurulmuş ve Çin'in o anki Kovid 19'dan ölen sayısı 100.000 kişide 0 olarak gerçekleşmiştir. Hindistan da 100.000 kişide 0 ölüm oranına sahipken bu durum ABD ve Avrupa Birliği için 0,23 olarak kaydedilmiştir.

Çin, uygulamaya aldığı katı O-Kovid politika motivasyonunu insan hayatını her şeyin üzerine koyarak sağladıklarını vurgulamıştır. 8 Ocak tarihinde ülke genelinde Kovid artış gösterirken, Çin kapattığı sınırları yolculara açmış ve gelen yolculara yönelik uygulanan karantina uygulamasını da kaldırmıştır. Ocak ayının ortasına gelindiğinde Çinli yetkililer virüs sebebiyle hastanede kritik bakıma ihtiyaç duyan kişi sayısının zirveyi gördüğünü söylemiştir.

16 Şubat tarihinde Çin Komünist Partisi'nin en yüksek karar alma organı olan Politbüro Daimi Komitesi toplanmış ve mevcut Kovid 19'a yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur. Komite, 200 milyon kişinin sağlık hizmetlerine erişebildiğini, kritik durumda olan 800.000 kişinin de uygun şekilde tedavi alındığını açıklamış, artık herhangi bir varyantında ortaya çıkmadığını belirtmiş ve Çin'in Kovid 19'u yendiğini duyurmuştur. O Kovid politikasının devam ettiği süreçte geniş yankı uyandıran "beyaz kâğıt" protestoları da Çin Hükümeti'nin uyguladığı katı politikadan vazgeçmesine neden olmuştur. O Kovid politikasının Çin'in yüksek ölüm oranlarını azaltmaya faydası olsa da ülkenin hem sosyal hem de ekonomik açıdan zarar görmesine sebebiyet vermiştir. Süreç boyunca maddi açıdan birçok harcama yapıldığı ve sadece PCR testleri için yaklaşık olarak 29,2 milyar dolar harcadığı vurgulanmıştır.

Erişim: <https://www.orfonline.org/expert-speak/communist-party-of-china-cpc-declares-victory-over-covid/>

Anahtar Kelimeler: Çin, O Kovid, Zafer

4. Sağlık Sektöründe İşgücü Eksikliği: Güncel Bir Bakış / American Enterprise Institute (ABD)

Yedi ay önce sağlık sektöründe istihdam sorunları gündeme gelmiş ve o dönemin rakamları 2020 yılı şubat ayı istihdam zirvesinin 175.600 altında gerçekleşmiştir. Şimdi, sağlık istihdamı 16,6 milyona çıkmasına rağmen pandemi öncesi dönemin tahminlerine kıyasla açığın devam ettiği belirtilmiştir. 2023 yılının ilk ayında sağlık istihdamı %4,4'lük bir düşüş ile trendin 767.000 altında gerçekleşmiştir. Sağlık sektöründeki açık iş pozisyonları 2019-2020 döneminde 1,1 milyon, 2021 yılında 1,6 milyon ve 2022 yılı aralık ayında 1,9 milyon olmuştur. 2019 yılından 2022 yılına kadar sürekli bir artış gözlemlenmiştir.

Eyaletlerin neredeyse yarısında, özellikle New England ve Midwest’de sağlık istihdam seviyesi 2020 şubat ayına kıyasla daha düşüktür. Nüfusu diğer bölgelere göre fazla olan Kaliforniya, Teksas, Florida ve New York gibi eyaletler ise 2022 aralık ayında, 2020 şubat ayı sağlık istihdamı rakamlarını geçmiştir. İstihdamda yaşanan kıtlık problemini gözlemlemek kolay fakat sonuçlarını bulmak zordur. Genel olarak sorunu çözenin iki yolu vardır; birincisi talebin azaltılması ikincisi ise arzın arttırılmasıdır. Yazının devamında, yaşanan istihdam kıtlığı ve istihdamın arttırılmasına yönelik çeşitli tartışmalara yer verilmiştir.

Erişim: <https://www.aei.org/economics/health-care-workforce-shortages-an-updated-look/>

Anahtar Kelimeler: ABD, Sağlık, İstihdam, Kıtlık

E. GERÇEKLEŞTİRİLECEK ETKİNLİKLER

1. LOCALIS

Yerel Planlamada Esneklik

- Web Semineri- (08.03.2023)

Seminerde son dönemde kabul edilen yerel plandaki iklim direnci ve etkilerinin azaltılması durumu konu edilecektir. Bunun yanı sıra yerel planlama yetkililerinin iklim değişikliğine uyum sağlamaya daha geniş ölçüde hazır olup olmadığı keşfedilecektir. “Yerel planlar ve daha geniş Ulusal Planlama Politikası Çerçevesi (NPPF), iklim direncini yerine oturtmada amaca ne kadar uygundur?”, “NPPF, iklim direncini kolaylaştırmak için nasıl değiştirilebilir?” soruları ana gündemi oluşturacaktır.

Erişim: <https://www.localis.org.uk/events/resilience-local-planning/>

2. Geneva Centre for Security Sector Governance

Karmaşık Ortamlarda Sorumlu Güvenlik Yönetiminin Uygulanması

- Web Semineri- (09.03.2023)

Seminerin amacı, şirket operasyonları veya tedarik zincirleriyle ilgili güvenlik ve insan hakları sorunlarını belirleyip çözmek için pratik araçlar sağlamaktır. Web semineri, özellikle “Güvenlik ve İnsan Hakları Araç Seti”ni konu edecektir. Güvenlik ve İnsan Hakları Araç Seti’nin risklerinin; yöneten şirketler, kamu güvenlik güçleri, özel güvenlik sağlayıcıları, ev sahibi hükümetler ve bundan etkilenen topluluklarla olan ilişkileri vurgulanacaktır.

Erişim: <https://www.dcaf.ch/index.php/implementing-responsible-security-management-complex-environments>

3. BROOKINGS INSTITUTION

Değişim Halindeki Bir Ülke: Çin'de Yakın Zamandaki ve Gelecekteki Politika Değişiklikleri

- Çevrimiçi Panel- (10.03.2023)

Çin siyasetinin, sıfır COVID-19 tecrit uygulamalarından sonra diplomatik tonunu yumuşatıp yumuşatmadığı ve eğer öyleyse, değişimin yüzeysel mi yoksa gerçek mi olduğu konusunda tartışmalar bulunmaktadır. Panelde farklı geçmişlere sahip Çinli uzmanlar, Çin'deki son politika değişikliklerini, bunların altında yatan nedenleri ve geleceğe yönelik olası sonuçları değerlendirecektir.

Erişim:<https://www.brookings.edu/events/a-country-in-flux-recent-and-future-political-shifts-in-china/>

4. Consultative Group for International Agricultural Research

2023 SXSW Konferansı

- Konferans- (13.03.2023)

Her yıl düzenli olarak yapılan etkinlik, liderlerin ve uzmanların küresel açlık krizi hakkındaki son düşüncelerini duymak için yaklaşık 100 katılımcıyı yüz yüze ve binlerce katılımcıyı sanal olarak bir araya getirecektir. Programda; jeo-uzamsal verilerin ve ekinlerin gücü, açlığı çözmek için gıda teknolojilerinden yararlanmak, beslenme ve gezegen için iki yönlü tarım, insani krizler için gıda dağıtımındaki yenilikler tartışılacaktır.

Erişim:<https://www.cgiar.org/news-events/event/cgiar-devex-dish-at-2023-sxsw-conference/>

5. Foreign Policy Research Institute***Çin'in Yüksek İrtifa Gözetleme Balonu, Ulusal Güvenlik ve ABD-Çin İlişkileri*****- Çevrimiçi Etkinlik- (13.03.2023)**

4 Şubat'ta ABD, hassas ulusal güvenlik bölgelerinin yakınından geçen bir rotada Çin'den fırlatılan yüksek irtifa gözetleme balonunu düşürmüştür. "Casus balon" olayı, Dışişleri Bakanı Blinken'in planladığı Pekin gezisinin ertelenmesine, ABD-Çin ilişkilerinin daha da gerginleşmesine, istihbarat programları ve ulusal güvenlik meselelerine ilişkin endişelerin artmasına neden olmuştur. FPRI Kıdemli Üyesi Lonnie Henley, bu konuları tartışmak için, izleyicilerle etkileşimli olarak düzenlenen etkinliğe uzman olarak katılacaktır.

Erişim: <https://www.fpri.org/event/2023/chinas-high-altitude-surveillance-balloon/>

6. Aspen Institute***Yatırım Yöneticisi Eğitimi*****- Eğitim Etkinliği- (13.03.2023)**

Beş günlük eğitim, büyük ölçüde Aspen Network of Development Entrepreneurs (ANDE) üyeleri tarafından yapılan gerçek anlaşmalara dayanmaktadır ve etkileşimli şekilde tasarlanmıştır. Yatırım yapmanın sosyal, çevresel etkisine ve bunun yatırım sürecini nasıl etkilediğine odaklanılacaktır. ANDE Yatırım Yöneticisi Eğitimi kursu, küçük ve büyümekte olan işletmelere yatırım konusunda kapsamlı bir genel bakış sunacaktır.

Erişim: <https://andeglobal.org/event/investment-manager-training-2023/>

7. Centre for Cities***Covid Sonrası Mı? Karantinadan Üç Yıl Sonra Nasıl Yaşıyoruz ve Çalışıyoruz?*****- Online Etkinlik- (14.03.2023)**

Etkinlik, pandemide değişen çalışma modellerinin şehir merkezlerini nasıl etkilediğine ve pandemi sonrasında ülke çapındaki şehirlerin nasıl toparlandığına odaklanacaktır. Birleşik Krallık'ta resmi olarak sokağa çıkma yasağına girilmesinden yaklaşık üç yıl sonra, pandeminin şehirleri ne ölçüde yeniden şekillendirdiği soru cevap üzerinden tartışılacaktır.

Erişim: <https://www.centreforcities.org/event/post-covid-how-we-live-and-work-three-years-on-from-lockdown/>

8. Cranfield University***Course Insights: Finans ve Muhasebe Yüksek Lisans Kursları*****- Web Semineri- (21.03.2023)**

Seminerde, Finans ve Muhasebe yüksek lisans kursları hakkında etkileşimli şekilde bilgilendirme yapılacaktır. Ayrıca Finans ve Muhasebe Yüksek Lisans kurslarından neler beklenebileceği konusunda kurs yöneticileri ile tanışılıp sorular yöneltilecektir.

Erişim: <https://www.cranfield.ac.uk/som/events/finance-webinar>

9. WILSON CENTRE***Yenilgide Galip Gelen: Chiang Kai-Shek 'in Hayatı ve Çin 1887-1975 Zamanları*****- Çevrimiçi Etkinlik- (27.03.2023)**

Konuşmacı Alexander V. Pantsov, kurnaz hükümdar ve büyük devrimci Chiang'ın tarafsız bir biyografisini yazmıştır. Biyografi yalnızca Tayvan, Çin ve Amerikan kaynaklarına değil, aynı zamanda daha önce bilinmeyen Sovyet arşivlerine de dayanmaktadır. Etkinlikte bu tarafsız biyografi temel alınarak, Chiang'a karşı yapılan olumsuz değerlendirmeler eleştirilecektir.

Erişim: <https://www.wilsoncenter.org/event/victorious-defeat-life-and-times-chiang-kai-shek-china-1887-1975>

10. Cranfield University

Cranfield Üniversitesi'nde Yapay Zekâ, Bilgisayar Bilimi ve Robot Bilimini Keşfedin

- Web Semineri- (30.03.2023)

Seminerde, “Yapay Zekâ, Bilgisayar Bilimi ve Robotik” kursları hakkında kurs yöneticilerinden ve mevcut öğrencilerin öğrencilik deneyimlerinden bilgi edinilecektir. Ayrıca Havacılık ve Uzay Entegrasyon Araştırma Merkezi (AIRC) bünyesindeki bir laboratuvardan canlı yayın yapılacaktır. Robotik laboratuvarlardaki yayınlarda bazı tesisler ve ekipmanlar sergilenecektir.

Erişim: <https://www.cranfield.ac.uk/events/events-2023/computing-ai-robotics-webinar>